

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
ФАКУЛТЕТ ТЕХНИЧКИХ НАУКА
КОСОВСКА МИТРОВИЦА

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
ФАКУЛТЕТ ТЕХНИЧКИХ НАУКА
КОСОВСКА МИТРОВИЦА

ПРИМЉЕНО	13.06.2024
ОРГ. ЈЕДИНИЦА	ВРЕДНОСТ
588/2	

Наставно-научном већу Факултета техничких наука

Предмет: Одговори Комисије на Приговор број 588/1 од 05.06.2024. године на Извештај Комисије за оцену докторске дисертације кандидаткиње Бојане Живковић.

У Приговору бр.588/1 од 05.06.2024. године, изнете су следеће примедбе, на које комисија даје следеће одговоре:

1. Подносилац приговора наводи: „У дисертацији се детаљно истражује утицај климатских промена на квалитет и количину процедурних вода санитарне депоније Савина Стена, анализирају се и карактеристике тла на локалитету депоније, што указује на интердисциплинарни приступ.“ Комисија сматра да интердисциплинарни приступ представља додатну вредност докторској дисертацији кандидаткиње Бојане Живковић и да ни на који начин не умањује значај и вредност резултата који се односе на технолошки поступак, што на крају и сам подносилац приговора закључује: „очигледно је да дисертација прелази границе које би се сматрале примереним за област технолошког инжењерства.“ С обзиром на то да не постоје званични критеријуми прихватања и/или неприхватања обима истраживања и узимајући у обзир да је дисертација обухватила шири опсег истраживања у циљу свеобухватнијег и квалитетнијег закључка, Комисија одбија ову примедбу као неосновану.
2. У тачки 2, подносилац приговора наводи: „Ако се докторска дисертација бави претежно планирањем, предвиђањем или теоријским доприносом у вези са утицајем климатских промена на квалитет и количину процедурне воде...може се сматрати да не спада директно у област технолошког инжењерства“. Са научно-истраживачког, стручног и професионалног аспекта, састав и количина отпадних вода су од есенцијалне важности за технолошки поступак прераде комуналног отпада. То су први полазни параметри на основу којих се прорачунавају све технолошке операције, тип реактора и режим рада. Комисија није нашла да се горе поменута дефиниција налази у акредитационим документима докторских академских студија Технолошко инжењерство, и одбија ову примедбу као неосновану.
3. Количина отпада је узета на основу извештаја јавних комуналних предузећа општина које ће вршити одлагање отпада. На основу међународно признате методе *UN Habitat* (<https://unhabitat.org/wwc-tool>) урађени су модели за све четири општине. Кретање броја становника се прорачунава према методи праћења раста броја становника који је био пријављен до 2018. године. Ови подаци су доступни у званичним извештајима општина које ће вршити одлагање отпада на депонију, и који је узет као меродаван јер на подручју за које се врши прорачун није

обављен попис од 1991, из познатих разлога. Кандидат и комисија нису имали никакве званичне податке о броју расељених, нити се такви подаци могу наћи као званични, па се овај број од 14% репродуктивног становништва не може сматрати меродавним. Детаљи методологије који су познати од раније нису представљени у дисертацији већ само резултујући дијаграми, како би дисертација задржала оригиналост.. Из ових разлога, Комисија одбија као неосновану примедбу из тачке 3.

4. Подносилац приговора у поновљениј тачки 3 наводи да пошто „депонија Савина Стена није још добила дозволу за рад, па се сва експериментална истраживања не могу сматрати веродостојним што оставља сумњу у оригиналност у добијене резултате“, а затим каже и „ да се кандидаткиња бавила одабиром најповољнијег технолошког дизајна постројења али не на основу података добијених испитивањем процедурних вода са локације Савина Стена“. Истина је да депонија Савина Стена још увек није у оперативној фази (не прерађује отпад), иако је извршен технички пријем депоније, чиме је потврђено да је депонија технички спремна за рад. У дисертацији је јасно наведено да се одабир најповољнијег техничког решења врши на основу прорачуна и коришћених софтверских пакета. За анализу параметра БПК као једну од улазних величина је узет узорак процедурне воде са депоније Пећ, због најсличнијег састава и количине отпада са четири општине које ће депоновати отпад на депонији Савина Стена. Дата је референца и упоређивањем бројки дошло се до закључка да је разлика мања од стандардне девијације. Примедбе које доводе у везу верску припадност са специфичним обрасцима понашања у генерисању отпада не само да су без емпиријске подршке, већ могу бити и штетне, јер подстичу стереотипе и дискриминацију. Такве тврдње немају утемељења у теорији и објављеним научним радовима. Научна заједница доследно наглашава да је састав отпада првенствено условљен социоекономским факторима, начином живота и индустријским активностима. Остале варијабле укључују вредности које зависе од евапотранспирације, као непосредне последице климатских промена, и хидролошких и механичких особина земљишта на локацији Савина Стена. Иако није било експерименталних резултата за биолошку потребу кисеоника у оцедној води (што је није било могуће, јер депонија још нема оцедну воду), остале вредности су оригиналне и до њих се дошло на методолошки исправан начин. На основу свега Комисија одбија овај приговор као неоснован.
5. У тачки 6 се наводи да коришћење софтверских алата „за моделирање кретања процедурних вода и оптимизацију технолошког процеса сугерише да истраживање укључује развој модела и примену информационих технологија“. Комисија сматра развој модела есенцијалном додатом вредношћу докторске дисертације. Коришћење информационих технологија је императив модерних научних истраживања и предикција и моделирање су неопходни у свим будућим научно-истраживачким поступцима. Комисија одбија овај приговор као неоснован. Студије случаја које се могу користити као упоредне за овај случај су цитиране кроз текст и наведене у библиографији. Предикцијске методе користе се у свим истраживањима које имају додирне тачке са климатским променама, што се може видети из литературних навода. Такође, дисертација није имала амбицију да буде патент или иновативно решење, већ да анализира утицаје на квалитет и количину отпадних вода и да на основу резултата оптимизује технолошки процес, на иновативан начин, коришћењем, између осталог информационе технологије.

У докторској дисертацији је систематично анализиран утицај на животну средину, што представља императив свих технолошких и других процеса, у складу са циљевима европског Зеленог договора и Зелене агенде за Западни Балкан. Санитарне депоније комуналног отпада представљају неопходне технолошко- инфраструктурне компоненте за обраду отпада, што их чини кључним чиниоцем заштите животне средине у контексту управљања отпадом и функционисања друштва у целини.

КОМИСИЈА:

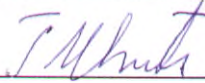

др Маја Петровић, ванр. проф.
Универзитет у Новом Саду,
Факултет техничких наука – председник

др Јелена Ђокић, ред. проф.
Универзитет у Приштини са привременим
седиштем у Косовској Митровици,
Факултет техничких наука – ментор

др Гордана Милентијевић, ред. проф.
Универзитет у Приштини са привременим
седиштем у Косовској Митровици
Факултет техничких наука-члан